

SOOVITUSI INGLISE KEELE RIIGIEKSAMIKS VALMISTUJATELE

1 Üldist

1. Soovitav on tutvuda riigieksami käsiraamatuga (*Year 12 Handbook 2001-2004*). Käsiraamatust saad täpselt teada, millistest osadest eksam koosneb, kuidas see on üles ehitatud ja milliseid ülesandetüüpe eksamitöös võib esineda. Samuti leiad sealt nõuandeid nii eksamiks valmistumiseks kui ka eksamil ülesannete täitmiseks (*Tips for Students, More Tips ja Frequently Asked Questions and Answers*).

Riigieksam lähtub 22. veebruari riigiteatajas esitatud põhikooli ja gümnaasiumi riikliku õppekava 2002 nõuetest (võõrkeeled lk. 934-946).

2. Eksamiks valmistumisel on abiks mõne varasema eksamitöö läbi tegemine. See annab ettekujutuse eksami vormilisest küljest (kuhu mida kirjutada tuleb) ning sellest, kui palju eksamil tegelikult aega on, tööd on saadaval REKK'i koduleheküljel.

3. Tee endale aegsasti selgeks, mida üks või teine instruksioon täpselt nõuab, siis ei kuluta sa eksamil asjatult aega.

4. Kirjutamis-, lugemis- ja keelestruktuuri osa puhul tutvu enne ülesannete täitmisele asumist kogu osaga, sest sul on endal võimalik otsustada, millisest ülesandest alustada. Alusta sellest, mis sulle kõige selgem ja lihtsam tundub ja jäta kõige keerulisem ülesanne viimaseks: selle kallal võid vaeva näha siis, kui lihtsamatest ülesannetest aega üle jääb.

5. Ära ehmu, kui sulle näib, et mõnele küsimusele on mitu õiget vastust. Mõnikord on see tõesti nii. Kirjuta see vastus, mis sulle kõige parem näib.

6. Kuulamis-, lugemis- ja keelestruktuuri osa vastused tuleb eksamitöölt vastuslehele kirjutada ja selleks antakse aega 20-30 minutit. Vastuseid ümber kirjutades ole tähelepanelik, et ei tekiks vigu! Kirjuta ainult musta või sinise pastaga; pliiatsiga kirjutatud töid ei hinnata.

7. Kui soovid kirjutatut parandada, tõmba see maha ja kirjuta uus vastus selle kõrvale, soditud vastused loetakse valeks. Korrektuurpliiatsi kasutamine ei ole lubatud.

2 Kirjutamisosa

1. Enne kirjutama asumist tutvu tööga ja tee endale selgeks, kuhu tuleb kirjutada mustand (*Rough notes*), kuhu puhtand.

2. Loe tööjuhend hoolikalt läbi! Pööra tähelepanu järgmistele asjaoludele:

- **kellele** on sinu kirjutis mõeldud (kirjasõbrale, ametiasutusele);
- mis on sinu kirjutise **eesmärk** (saada või anda informatsiooni, kirjeldada olukorda, põhjendada oma arvamust);
- millist **keelekasutust** eeldab kirjutis (ametlikku või mitteametlikku).

3. Mõtle hoolikalt läbi kirjutise ülesehitus! Kasuta märkmete jaoks jäetud ruumi (*Rough notes*) oma mõtete korrastamiseks. Seda osa ei hinnata.

4. Ära unusta kirjutise sissejuhatust ega lõppsõna!

5. Püüa kinni pidada soovitatud ajajaotusest!

6. Ära kuluta eksamil aega sõnade loendamisele! Tee endale varakult selgeks, kui palju ruumi võtab sinu käekirjaga kirjutatult 100, 150 või 200 sõna! Kasuta selleks varasemate eksamite kirjutamisosa joonitud lehti!

7. Kasuta oma parimat käekirja! Kui tahad mõnda sõna parandada, tõmba see korralikult maha ja kirjuta õige sõna selle kohale. Välti mitmekordseid parandusi! Hindajad peavad lugema kümneid töid väga lühikese aja jooksul ja kergestiloetav käekiri ning töö korralik väljanägemine häälestavad hindajad sinu suhtes positiivselt.

3 Kuulamisosa

1. Kogu kuulamisosa on lindistatud (ka pausid), seetõttu valmistu pikalt kuulama.
2. Keskendu sellele ülesandele, mis parasjagu käsil on. Ülesande lõppedes on sul piisavalt aega järgmise ülesande juurde asumiseks.
3. Kuula tähelepanelikult tööjuhiseid ja loe neid samaaegselt eksamitöös.
4. Kasuta ülesandega tutvumiseks antud aega! Pane tähele, kas ülesande puhul on tegemist terviktekstiga, üksikute lausete või lausekatketega. Püüa ette aimata, milliseid vastuseid võiksid kuulda, sest siis on hiljem neid kergem ära tunda.
5. Kirjuta ülesannete vastused ülesande kõrval olevasse tabelisse või teksti vastavalt tööjuhisele.
6. Lünkade täitmisel pane tähele, mitu sõna tuleb lünka kirjutada.
7. Esmakordsel kuulamisel täida ülesanne, teistkordsel kuulamisel kontrolli ja täienda vastuseid. Kui ülesanne on terviktekst, kontrolli teistkordsel kuulamisel, kas teksti mõte on selge.
8. Kasuta sulle kuulamisosa lõpul antud lisaega kogu kuulamisosa ülevaatamiseks.
9. Märkmete tegemise puhul ei ole oluline just sama sõna kirjutamine vaid pigem mõtte edasiandmine, mida on võimalik teha ka lihtsamate sõnadega.

4 Lugemisosa

1. Loe tööjuhend tähelepanelikult läbi. Tee kindlaks, kas ülesanne nõuab tekstist **üldist** või **detailset** arusaamist.
2. Tekstist **üldise ülevaate** saamiseks vaata tekst kiiresti algusest lõpuni läbi. Ära lase end häirida tundmatutest sõnadest.
3. Teksti kohta käivatele **detailsetele** küsimustele vastamiseks
 - otsi kiiresti see lõik/ need lõigud, kust leiad vastava info,
 - ära otsi sõnasõnalist vastust, vaid püüa aru saada infot sisaldava(te) lause(te) mõttest.
4. **Lünkülesande** puhul kontrolli, kas tööjuhend nõuab lünga täitmist ühe või mitme sõnaga. Pane hoolega tähele, et sõna(d) tuleb kirjutada teksti kõrval olevate numbrite järele.
5. **Õige/ vale/ info puudub** tüüpi ülesande puhul pea silmas, et vastata tuleb teksti alusel.
6. **Valikvastustega** ülesande puhul pane tähele, kas valik (**ainult üks!**) tuleb tähistada (✓) või kirjutada teksti kõrval olevate numbrite järele.
7. Ülesande täitmiseks antud aeg on sulle abiks aja planeerimisel.

5 Struktuuriosa

Eksami keelestruktuuri osa eeldab kõikide inglise keele ainekavas loetletud struktuuride tundmist (vt ka *Year 12 Handbook 2001-2004 Appendix E*).

1. Ülesandeid tegema hakates loe tähelepanelikult läbi:
 - tööjuhend,
 - kogu ülesande tekst.
2. **Lünkade täitmisel** pane tähele:
 - kas lünka tuleb kirjutada üks või mitu sõna,
 - kas sõna(d) on antud
 - a) tööjuhendis,
 - b) lüngas,
 - c) eraldi raamis.

- kui sõnad on antud eraldi raamis, pane tähele kas **kõik** sõnad tuleb ära kasutada ja kas sõnu võib kasutada mitu korda,
 - kas sõnu lünka pannes tuleb neid muuta (näiteks tegusõna vormid, sõnaliigid),
 - et sõna(d) tuleb kirjutada teksti kõrval olevate numbrite järele.
3. **Valikvastustega** ülesande puhul pane tähele, kas valik (**ainult üks!**) tuleb tähistada (**X**, ✓) või kirjutada teksti kõrval olevate numbrite järele.
4. **Sõnade/ fraaside järjestamine** on eelkõige sõnajärje ülesanne, mille tulemuseks on seotud tekst. Kui oled sõnad/ fraasid järjestanud, kontrolli, kas tekstil on tervikmõte.
5. **Sõnale tekstis õiget kohta leides** pane tähele:
- kas sõna, millele tekstis õige koht leida tuleb, on antud
 - a) tööjuhendis,
 - b) eraldi raamis,
 - c) teksti kõrval.
 - kas seda sõna on teksti paigutades vaja muuta (näiteks tegusõna vormid, sõnaliigid).

6 Suuline osa

Eksami suuline osa eeldab kõikide inglise keele ainekavas loetletud teemade tundmist.

Selleks kasutatakse ühtlustatud kaheksat teemavaldkonda, mis põhinevad RÕK 1996 ja RÕK 2002.

Teemad:

Mina: mina isiksusena teiste seas, eripära, võimed, eelistused, tugevused ja nõrkused.

Perekond ja kodu: abielu ja perekond, rollid perekonnas, õigused ja kohustused, kodu ja kasvatus, perekonna eelarve.

Sõbrad: sõpruskonnavälised suhted, sotsiaalsed probleemid..

Keskkond, Eesti, maailm: loodus ja looduskaitse, loodusrikkused, kliima, maa ja linn, urbaniseerumine; Eesti valitsemiskord, majandus, kultuuritavad, rahvusvahelised suhted.

Õpitavat keelt kõnelevad maad: valitsemiskord, kultuur, rahvusvahelised suhted.

Igapäevased tegevused: tervislikud eluviisid, toitumine, suhtlemine teeninduses, abiandmine õnnetuses.

Õppimine ja töö: haridussüsteem ja õppimisvõimalused Eestis ja õpitava keele maades, õpioskused ja eksamitehnikad, töö ja tööpuudus, tehnika areng.

Harrastused ja kultuur: spordialad, looming, kultuuritegelased, reklaam ja selle roll, infoühiskond ja selle probleemid.

Suulise osa intervjuu koosneb järgmistest osadest:

1) sissejuhatav osa, kus tuleb rääkida iseendast ja oma huvialadest (**ei hinnata!**),

2) õpilase monoloog, mis põhineb lühikesel tekstil (150-200 sõna, vt. suulise osa näidist) ja eelnevast lähtuv vestlus.

3) infolüngaga ülesanne, kus sul tuleb ülesande täitmiseks intervjuueerija käest teada saada mingeid arve, fakte, jne. Siin on sul võimalik näidata initsiatiivi, seetõttu loe täpselt kirjalikust juhendist, mida sul ülesande täitmiseks teha tuleb. Sina alustad ja lõpetad selle osa intervjuust.

Intervjuu annab sulle võimaluse näidata oma kõneoskust inglise keeles, seepärast:

- kuula tähelepanelikult intervjuueerija küsimusi ning vasta neile võimalikult põhjalikult,
- kui tekstile on lisatud info allika kohta (autori tegevusala ja eluaastad) kasuta seda ka monoloogis.
- põhjenda alati oma seisukohta või arvamust,
- ära kaldu teemast kõrvale,
- pea meeles, et kolmanda osa lõpus tuleb sul esitada kokkuvõtte või järeldus,
- eksamiks valmistumisel tutvu põhjalikult hindamisskaalaga.